

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 21 юни 2021 г.
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574 CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710
Относно:	Заклучения на Съвета относно подхода на ЕС към културното наследство в условия на конфликти и кризи

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно подхода на ЕС към културното наследство в условия на конфликти и кризи, приети от Съвета на заседанието му от 21 юни 2021 г.

**ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО
ПОДХОДА НА ЕС КЪМ КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО В УСЛОВИЯ НА
КОНФЛИКТИ И КРИЗИ**

1. Съветът припомня своите Заключения от 8 април 2019 г. относно стратегически подход на Европейския съюз (ЕС) към международните културни отношения и потвърждава отново подкрепата си за интегрирането на международните културни отношения във външната политика и политика на сигурност на ЕС. Съветът приветства в това отношение концепцията на ЕС за културното наследство в условия на конфликти и кризи, която представлява важен принос за укрепването на стратегическия подход на ЕС към мира, сигурността и развитието.
2. Съветът признава ролята на културното наследство като важно средство за мир, демокрация и устойчиво развитие, тъй като то насърчава толерантността, взаимното разбиране, помирението, диалога между културите и религиите, смекчава социалното напрежение и възпира превръщането на една подновена ескалация в ожесточен конфликт. Същевременно Съветът признава, че културното наследство може да бъде използвано като инструмент за провокиране на конфликти и кризи и тяхна мишена и да се превърне в обект на дезинформация или манипулиране на информацията.

Съветът изтъква колко важна е осведомеността за културното наследство и неговата защита като част от чувствителен към конфликти подход във всички фази на конфликт и криза. Защитата и опазването на културното наследство, както и усилията да се насърчава зачитането на културното многообразие са от основно значение за предотвратяването на екстремизма, съпроводен с насилие, за борбата с дезинформацията и установяването на положителен диалог и приобщаване. Съветът припомня и Заключенията си от 7 декември 2020 г. относно мирното посредничество на ЕС и потвърждава отново ролята на културното наследство като отправна точка за посредничество.

3. Съветът признава, че ангажирането с културното наследство, включително с неговата защита и опазване, след края на конфликт или криза спомага за закрилата на отделния човек и общностите и полага основите за устойчиво възстановяване и траен мир, като така допринася за цялостната устойчивост на обществата. Във връзка с това Съветът набляга на значението на икономическите, социалните и екологичните аспекти, свързани с културното наследство, и насърчава подход и конкретни действия за засилване на приобщаващото и устойчиво развитие, включително по отношение на възможностите за заетост за местните общности. Съветът изтъква още, че устойчивият културен туризъм оказва важна подкрепа за поминъка и създаването на възможности за заетост.
4. Съветът изтъква значението на ангажираността на местно ниво и необходимостта местните общности да играят централна роля, а потребностите им да заемат централно място при оказването на подкрепа на държавите партньори за защита на културното наследство. Във връзка с това Съветът изтъква значението на образованието и цифровизацията в усилията за изграждане на капацитет на място, включително необходимостта от повишаване на осведомеността за съществуващите бази данни, свързани със застрашено културно наследство. Съветът насърчава използването на модерни цифрови инструменти и технологии за регистриране, документиране и опазване на културното наследство.
5. Съветът потвърждава значението на ангажирането с нематериалното културно наследство като начин за постигане на общо разбиране, по-специално чрез насърчаване на диалога между културите и религиите и гарантиране на преноса на традиции и знание. Съветът припомня важността на Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване на нематериалното културно наследство от 2003 г. и изтъква, че между нематериалното и материалното културно наследство може да има взаимно допълване и взаимовръзки. Освен това Съветът признава необходимостта от подкрепа за мерките за смекчаване на отрицателното въздействие на изменението на климата върху природното и културното наследство.
6. Съветът изтъква значението на основания на ценности подход на ЕС в рамките на усилията за защита на културното наследство при конфликти и кризи. Освен това Съветът подчертава, че е необходимо да се възприеме чувствителен към конфликтите подход и да се спазва принципът за ненанасяне на вреда. Съветът приветства положителния принос, който концепцията на ЕС може да даде по отношение на принципа „отговорност за защита“ чрез подкрепа за усилията за опазване на културното наследство и спиране на унищожаването му.

7. Съветът изтъква отново ангажираността на ЕС с цялостното изпълнение на Програмата за жените, мира и сигурността и отбелязва приноса, който концепцията на ЕС за културното наследство дава за прилагането на рамката за политиката на ЕС по Програмата за жените, мира и сигурността, включително стратегическия подход и Плана за действие на ЕС по програмата. В този контекст Съветът подчертава още значението на един приобщаващ, равнопоставен и недискриминационен подход при ангажирането с културното наследство в условия на конфликти и кризи, особено по отношение на аспектите, свързани с пола, младежта, лицата, принадлежащи към малцинства, религиозните убеждения и общности, както и коренното население.
8. Съветът изтъква ангажимента на ЕС за отстояване и укрепване на основания на правила международен ред с цел защита и опазване на културното наследство, в основата на който стои ООН, и за гарантиране на ефективен многостранен подход, основан на зачитането на нормите и принципите на международното право, международното хуманитарно право, защитата на правата на човека и основните свободи. Наред с това Съветът признава свързания с правата на човека аспект на този подход, в съответствие с Резолюцията на Съвета по правата на човека от 6 октомври 2016 г. „Културните права и опазването на културното наследство“.

Съветът припомня също, че е важно да се укрепват партньорствата със съответните международни организации, по-специално Организацията за образование, наука и култура на ООН (ЮНЕСКО) и Съвета на Европа, регионалните организации, както и съответните междуправителствени и неправителствени организации, с цел защита и опазване на културното наследство.

9. Съветът призовава защитата и опазването на културното наследство да бъдат изведени на преден план в стратегическите и програмните документи на ЕС и да бъдат включени в работата на Съвета в рамките на общата външна политика и политика на сигурност.

10. Съветът припомня, че подходът на ЕС към културното наследство в условия на конфликти и кризи е част от интегрирания подход на ЕС към външните конфликти и кризи, в който той е част от политически и оперативно съгласуван отговор на ЕС в контекста на Глобалната стратегия на ЕС. Съветът подчертава и значението на координацията между съответните инструменти и инициативи на държавите членки за подобряване на способността за бързо реагиране във връзка със защитата на културното наследство и недопускане на унищожаването му по време на кризи и след тях с цел стабилизация и мир.

Съветът изтъква още колко е важно защитата на културното наследство да се включва във всички съответни измерения на инструментариума на ЕС за конфликти и кризи, включително в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), както и в други области на външната дейност на ЕС и в подходящи финансови инструменти, включително Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИСПМС) – Глобална Европа.

11. Съветът набляга и на важния принос, който мисиите и операциите по линия на ОПСО могат да осигурят, при пълно зачитане на основния им мандат, за справяне с предизвикателствата за сигурността, свързани с опазването и защитата на културното наследство.

Във връзка с това и в съответствие с Гражданския пакт в областта на ОПСО и заключенията на Съвета от 7 декември 2020 г. Съветът очаква специална миниконцепция за проучване на възможностите за развитие на усилията на гражданските мисии по линия на ОПСО, когато е целесъобразно, в тази област, например чрез евентуални програми за изграждане на капацитет или дейности за обучение.

12. Съветът припомня Заклученията си от 16 юни 2020 г. относно външната дейност на ЕС в областта на предотвратяването на тероризма и насилствения екстремизъм и борбата с тях. Съветът изтъква, че незаконните разкопки, плякосването и трафикът на културни ценности са свързани със сериозни предизвикателства за сигурността, тъй като осигуряват средства за финансирането на организирани престъпни и терористични дейности. Те оказват и социално-културно въздействие, тъй като са политически инструмент за отслабване на общностите и идентичността. Във връзка с това Съветът потвърждава отново, че е важно спешно да се засили борбата с незаконната търговия с културни ценности и борбата с тероризма въз основа и на съществуващите международни правни рамки, като например съответните правни инструменти на ООН, Съвета на Европа и други подобни, когато е приложимо. Съветът призовава за по-нататъшно тясно сътрудничество и полезни взаимодействия с участниците в областта на правосъдието и вътрешните работи. Съветът очаква Комисията да изготви план за действие относно трафика на културни ценности, както се предлага в публикуваното на 13 април 2021 г. Съобщение на Комисията относно стратегията на ЕС за борба с организираната престъпност за периода 2021—2025 г., и настоява да се обърне внимание както на вътрешното, така и на външното измерение на въпроса.
13. Съветът приканва държавите членки да засилят сътрудничеството между съответните министерства, местните и регионалните власти и други заинтересовани страни, включително гражданското общество и академичната общност, както и съответните международни, регионални, междуправителствени и неправителствени организации. Съветът подчертава, че е важно сред всички заинтересовани страни в ЕС да се събират и споделят най-добри практики във връзка с инициативи в областта на културното наследство, разработени в условия на конфликти, кризи и след конфликти.
14. Съветът приканва Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), Комисията и всички съответни агенции и органи на ЕС да обменят най-добри практики и развиват експертен опит с цел интегриране на културното наследство и неговата защита в предотвратяването на конфликти и управлението на кризи. Освен това Съветът приканва ЕСВД и Комисията да докладват на Комитета по политика и сигурност до една година и редовно за постигнатия напредък в изпълнението на предложените мерки и основните елементи, определени в концепцията.